

Länsstyrelsen Jämtlands län

Naturvårdsenheten
Sara Toivanen Jonsson
010-2253262

Yttrande

Datum
2021-11-01

Diarienummer
522-5544-2021

Regeringen
m.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om SOU 2021:51, skydd av arter - vårt gemensamma ansvar [M2021/01219]

Er beteckning: M2021/01219

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag om livsmiljöunderlag eftersom förslaget är orealistiskt i sin nuvarande form. Vi bedömer att det inte är realistiskt att kunna få en heltäckande bild av länet eftersom förhållanden för arter och livsmiljöer förändras med tiden. Ny information behöver tillgängliggöras löpande och att livsmiljöunderlagen ska beslutas och revideras vart femte år uppfattas därför inte som lämpligt.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget att införa regler om fridlysning direkt i miljöbalkens 8 kapitel. Det är också bra att man förtydligar vad som gäller för olika artgrupper och vilka brottsrubriceringar som berörs. Länsstyrelsen är också positiv till förslaget om översyn av de nationellt fridlysta arterna.

Länsstyrelsen är positiv till de nya straffbestämmelserna rörande artskyddsbrott och förslaget om förbud mot innehav av fågelägg.

Länsstyrelsen tycker förslaget om att Skogsstyrelsen ska hantera artskyddsdispenser är bra, men att det ställer stora krav på Skogsstyrelsen att öka sin kompetens vad gäller artskydd.

Vi ser positivt på att det införs en ny bestämmelse som tydliggör behov av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om en fridlyst art kan antas påverkas av en åtgärd. Vi ser dock svårigheter med att införa dispensprövningen i samrådsbeslut eftersom handläggningstiden riskerar att bli för kort, exempelvis vid behov av kompletterande inventering.

Länsstyrelsen ser en risk med att ansvaret läggs på markägare att anmäla 12:6 samråd om arter riskerar att beröras vid skogsbruksåtgärder. Vår bedömning är att markägaren i många fall saknar tillräckligt underlag eller kunskaper att avgöra detta. De föreslagna livsmiljöunderlagen kommer inte att lösa markägarens problem eftersom de inte kan bli så pass heltäckande och kompletta att de kan utgöra tillräckligt underlag.

Länsstyrelsen befarar att författningsförslaget, med hänvisningar till föreskrifter och andra lagtexter, kan bli svårare att tolka för dem som inte jobbar dagligen med frågorna. Därför är det viktigt att för allmänheten presentera lättbegriplig information om fridlysningsbestämmelserna, som utredningen också föreslår att Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Artdatabanken ska göra.

Länsstyrelsen är positiv till att prövning och tillsyn av djurparker koncentreras till färre länsstyrelser.

Resurser

Vi anser att utredningen underskattar behovet av resursförstärkning till länsstyrelserna och anser att länsstyrelserna behöver förstärkta resurser för artskyddstillsyn med motsvarande minst en årsarbetskraft per länsstyrelse. Särskilda resurser behövs också för länsstyrelsens medverkan i att ta fram vägledning för Skogsstyrelsens dispensprövning.

Länsstyrelsen anser att det också krävs resursförstärkning till länsstyrelserna för arbetet med områdesskydd i samband med artskyddsprövningar. Det är sannolikt att tillgängliga resurser kommer att styra hur det föreslagna arbetssättet faller ut i praktiken. Länsstyrelsen föreslår att det arbete som initieras av artskydd tilldelas särskilda resurser i form av en årsarbetskraft per länsstyrelse. Tilldelningen av länsvisa medel för markåtkomst behöver också ökas så att det rymmer även ersättningar för artskydd.

Om förslaget om livsmiljöunderlag genomförs bedömer länsstyrelsen att arbetet med att ta fram och besluta om dem kräver två årsarbetskrafter per länsstyrelse och år.

Markägarens ansvar

Under det senaste seklet har det svenska skogsbruket lyckats öka skogens tillväxt, virkesförråd och produktion tack vare ett målmedvetet arbete. Baksidan av denna utveckling är att det också starkt ändrat förutsättningarna för djur, växter och svampar, vilket resulterat i att var tionde svensk skogsart idag är rödlistad.

Den skogsvårdslagstiftning som finns idag lägger redan stort ansvar på skogsägaren för miljöhänsynen och den politiska målsättningen gällande naturvården är betydligt högre än vad lagen kräver. När åtgärder enbart gynnar samhällets intressen och inte individens är det inte säkert att informationsstyrning fungerar tillfredställande. I dessa situationer behövs kraftfullare styrning.

Specifika synpunkter

1.15 Förordning om ändring i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd

Länsstyrelsen har svårt att se att det i miljöbalkens 6 kap. om miljöbedömningar finns ett stöd att kräva en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap för ett samråd enligt 12kap. 6§. Av 6 kap. 20§ framgår att specifika miljöbedömningar endast ska göras för tillståndsärenden eller tillåtlighet enligt 17 kap.

Nyttan med att kräva en MKB enligt 6 kap. för samrådsärende är också tveksam. Detta eftersom det i handläggningen av ärendet utifrån hänsynsreglerna i 2 kap. rimligen går att få det underlag som behövs för att hantera ett samråd. Är verksamheten av sådan omfattning att en 6 kap. miljöbedömning skulle krävas för att ge ett beslutsunderlag, har tillsynsmyndigheten möjlighet att förelägga enligt 9 kap 6 a§ verksamhetsutövaren att söka tillstånd.

Det vore önskvärt om det i förordningen framgår från när tiden för sex veckor räknas. Om det är från det att ett samråd inkommit till myndigheten eller om det är från tiden när myndigheten anser att ansökan är komplett för handläggning. Detta blir särskilt relevant i samband med artskyddsprövning.

6.6.16 Länsvisa planer för grön infrastruktur

Under stycke 6.5.16 beskrivs arbetet med länsvisa handlingsplaner för grön infrastruktur. Det är ett faktum att länens regionala handlingsplaner ser väldigt olika ut och alla har inte heller färdigställt dem. I Jämtlands län saknas tillräckliga kunskapsunderlag för att länsstyrelsen ska kunna följa Naturvårdsverkets riktlinjer fullt ut.

Eftersom arbetet med grön infrastruktur omfattar alla naturtyper och samverkan ska ske med landskapets alla aktörer tar arbetet tid. Arbetet pågår ständigt och utvecklas med tiden allteftersom nya underlag tas fram och kan bearbetas. Handlingsplanerna utgör bra kunskapskällor om länens naturförhållanden, men det finns stora kunskapsluckor och mycket av kunskapen presenteras på en övergripande nivå.

10.3 Utred SLU Artdatabankens roll och finansiering

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Artdatabanken är ett viktigt verktyg i all myndighetsutövning som rör biologisk mångfald vilket innebär att uppdrag samt finansiering måste tryggas långsiktigt.

10.4 Nationell bristanalys av vilken kunskap om biologisk mångfald som behöver kompletteras

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Naturvårdsverket behöver ta hjälp av länsstyrelserna och andra myndigheter och aktörer för att kunna se var det finns brister. Det finns stora

kunskapsluckor vad gäller livsmiljöer i olika naturmiljöer, men också kring stora artgrupper. Detta är ett stort problem i norra Sverige. Inventerings- och övervakningsinsatser måste samordnas och metodiker behöver tas fram. Det måste också tydliggöras var data ska lagras och hur det kan tillgängliggöras.

10.5 Information om fridlysta arter

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Detta är ett viktigt och nödvändigt förslag som kan hjälpa kommuner, markägare och andra aktörer att lättare ta till sig kunskap och förstå. Det är mycket bra att det ingår i uppdraget att förklara varför arterna är fridlysta samt vilka ekologiska behov de har.

Även om människor förstår behovet av miljöskydd är det inte givet att varje individ handlar i enighet med detta, om det står i strid med hans eller hennes personliga målsättningar eller intressen. Länsstyrelsen anser därför att det är fortsatt viktigt att berörda myndigheter bevakar åtgärder som riskerar att skada fridlysta arter.

10.6 Ta fram råd och riktlinjer för hänsynskrävande naturmiljöer

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Detta är ett mycket bra förslag som hjälper olika aktörer att arbeta proaktivt med biologisk mångfald. Råden och riktlinjerna som tas fram måste vara lätta att förstå och lätta att hitta.

Skogssektorns gemensamma målbilder för god miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder är ett bra exempel. Målbilderna är dock utöver skogsvårdslagens krav vilket gör att de inte kan användas som stöd och information i Skogsstyrelsens tillsynsärenden. Den politiska målsättningen gällande naturvården är betydligt högre än vad lagen kräver.

11.3.2 Skyddet av arter i 8 kap. miljöbalken, Arterna s. 933

Många länsstyrelser har tillsammans med Skogsstyrelsen tagit fram listor över sådana fridlysta eller rödlistade arter som vid skogsbruksåtgärder bör prioriteras regionalt, och ibland bedömt vilken bevarandestatus som arterna har i länet. Utredningen anser att även dessa regionala listor utgör ett viktigt underlag i tillämpningen av 8 kap.

Länsstyrelsen anser att dessa regionala listor behöver samköras och bedömningar jämföras för att artskyddet ska hanteras lika och vara förutsägbart. Det finns arter där Skogsstyrelsen och länsstyrelsen inte är överens om lämplig hantering och/eller status i länet, eller där bedömningen är svår att göra. Det är även viktigt att inte glömma de rödlistade arter som inte är fridlysta, men som kan vara viktigare att skydda ur bevarandesynpunkt.

11.8 Livsmiljöunderlag

Länsstyrelsen anser att utredningens förslag om livsmiljöunderlag behöver omarbetas eftersom förslaget är orealistiskt i sin nuvarande form. Vi bedömer att det inte är realistiskt att få en heltäckande bild av länet eftersom förhållanden för arter och livsmiljöer förändras med tiden.

Länsstyrelsen tycker dock att staten måste ta ett större ansvar för att tillhandahålla kunskaps- och planeringsunderlag för markägare och verksamhetsutövare. Det finns också behov av mer omfattande underlag som stöd i prövning av artskyddsärenden och för att öka kunskapen om arter och deras livsmiljöer på landskapsnivå. Man måste dock vara medveten om att det skulle ta omfattande resurser i anspråk. Kostnaden för norrlandslänet bedöms kunna bli betydligt högre än för de södra länen när det gäller att ta fram underlag. Dels på grund av de stora arealerna, dels på grund av den idag mycket lägre andelen befintligt underlag.

11.8.1 Varje länsstyrelse ska ta fram och besluta om livsmiljöunderlag för länet

Länsstyrelsen avstyrker förslaget och anser att vi istället ska jobba vidare med grön infrastruktur som planeringsunderlag samt ta fram och sammanställa underlag som behövs enligt utredningens tidigare förslag. Det är dock viktigt att vara medveten om att de regionala handlingsplanerna för grön infrastruktur skiljer sig mycket åt mellan länen (se stycke 6.6.16). Arbetet behöver därför koordineras nationellt (detta gäller såväl inventeringar, analyser och uppföljning) och utföras i nära samarbete med forskningen.

Enligt förslaget till livsmiljöunderlag ska länen utifrån de befintliga underlagen om arter göra analyser av var arterna kan finnas och var det finns brister och behov av restaurering. Stora kunskapsluckor bör pekas ut i ett tidigt skede då de kan påverka nuvarande och framtida bedömningar. Analyserna behöver också ta hänsyn till olika arters behov vid tex rörlighet i landskapet. Vissa län (främst de stora i Norrland) har stora utmaningar vad gäller brist på underlag och resurser.

Länsstyrelsen är tveksam till att livsmiljöunderlagen ska beslutas. Livsmiljöunderlagen ska utgöra planerings- och kunskapsunderlag vilka måste uppdateras kontinuerligt. Att fatta beslut om underlagen riskerar att göra dem statiska och att de upplevs som tvingande på ett sätt som troligtvis inte är meningen. Detta kopplar dåligt till avsikten att artskyddsarbetet ska vara adaptivt.

11.8.2 Livsmiljöunderlagens omfattning

I detta sammanhang är det viktigt att reda ut vad som menas med ”regionalt prioriterade” arter. Inom arbetet med grön infrastruktur fanns ett uppdrag som handlade om att ta fram regionala ansvarsarter och regionala ansvarsnaturtyper. Det togs inte fram några nationella riktlinjer för arbetet, vilket lett till att utpekandet har utförts på olika sätt på olika län. Alla län har heller inte arbetat med frågan.

Vi har under avsnitt 11.3.2 också kommenterat de regionala artlistor som tagits fram av länsstyrelsen och Skogsstyrelsen i arbetet med artskydd i skogen. Riktlinjer för arbetet med regionalt prioriterade arter behöver arbetas fram i samverkan mellan länsstyrelserna, nationella sektorsmyndigheter och SLU Artdatabanken.

11.8.3 Livsmiljöunderlagens övergripande innehåll och framtagande, och

11.8.4 Livmiljöunderlagens beståndsdelar

Förslaget är väldigt omfattande och orimligt att genomföra på den korta tid som föreslås, åtminstone för de större länen.

Mycket av det som anges i förslaget knyter an till arbetet med grön infrastruktur, exempelvis att livsmiljöunderlagen ska analysera brister i landskapet och identifiera de förstärkningsåtgärder som behövs i form av ny- eller återskapade strukturer och livsmiljöer. Länsstyrelsen ifrågasätter meningen med att sammanställa de uppgifter som finns i handlingsplaner för grön infrastruktur i en ny rapport.

I kapitel 11.8.4 samt i kapitel 11.8.6 beskrivs i detalj vad som ska ingå i livsmiljöunderlagen. Förslagen är väldigt omfattande och arbetsuppgiften kommer att bli mycket svår att genomföra inom den givna tidsramen. För att lyckas behövs ökade medel både regionalt och nationellt samt nationellt samordnade insatser för bristanalys, metodutveckling, inventering och tillgängliggörande.

Livsmiljöunderlagen ska innehålla en karta där viktiga livsmiljöer för arter i behov av bevarandeåtgärder har markerats. Det är viktigt att det även framgår var kunskap saknas så att ”tomma” områden inte tolkas som att värdefulla livsmiljöer och arter saknas.

Att ge varje län i uppdrag att göra egna analyser är ineffektivt och dyrt. Länsstyrelsen anser att det är bättre att först ta fram bra gemensamma metoder för analyser. Arbeta med konnektivitetsanalyser har påbörjats inom arbetet med grön infrastruktur, men alla län gör olika vilket gör att resultaten inte blir jämförbara. Metoderna är inte färdigutvecklade och resultaten blir ofta svårtolkade. De kräver dessutom oftast både mer datakapacitet och analyskunskap än vad vi har tillgång till på länsstyrelserna.

11.8.7 Uppföljning av livsmiljöunderlagen

Övervakning, rapportering och uppföljning är A och O för att kunna arbeta adaptivt med livsmiljöunderlagen och för att även i andra sammanhang kunna utvärdera det arbete som görs för den biologiska mångfalden. Precis som utredningen beskriver behöver det finnas bestämmelser för övervakning som kan leda till att det finns något att rapportera in.

En annan viktig aspekt är att inventeringsmetoder och analyser behöver göras uppföljningsbara. Att ta fram uppföljningsbara metoder är dock betydligt svårare än att göra statusbeskrivningar. Detta arbete behöver därför göras nationellt. Länsstyrelserna kan bistå med regional kunskap och erfarenheter från miljöövervakningen.

11.8.8 Justeringsintervall – 5-åriga cykler

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om livsmiljöunderlag och ett av skälen är att vi anser att det är bättre att ny kunskap kan föras in löpande, i den takt som ny information tillkommer. Detta gäller exempelvis när nya inventeringar har utförts och nya arter rapporteras in i exempelvis Artportalen. Sådan information kan inte tillkomma först efter fem år eftersom arterna då redan kan ha försvunnit. Detta intervall skulle också kräva återkommande resursförstärkning istället för en generell årlig förstärkning för att hålla underlaget aktuellt.

Sedan kan det vara lämpligt att utvärderingar av underlagen och uppföljningar av analyser göras med vissa tidsintervall. Det är lämpligt att eventuell revidering av livsmiljöunderlag följer cyklerna för Sveriges rapportering till EU-kommissionen enligt fågel- och livsmiljödirektivet.

11.9 Förslag: Livsmiljöunderlagets funktion

Länsstyrelsen anser att det inte är realistiskt att ta fram en heltäckande god bild av var alla fridlysta, rödlistade och regionalt prioriterade arter skulle kunna finnas, åtminstone inte för de större länen. Vi skulle kunna presentera var vi vet att det finns och var vi tror att det kan finnas livsmiljöer som är i behov av bevarandeåtgärder, men även det är ett omfattande arbete där stora kunskapsbrister gör att underlaget i nuläget skulle bli mycket ofullständigt.

Vi anser att det även med livsmiljöunderlag framtagna är mycket viktigt att tillsynsmyndigheterna fortsätter att bevaka åtgärder som kan påverka arter på ett sätt som strider mot miljöbalkens syfte. Det är också av stor vikt att brist på kännedom om skyddade arter i livsmiljöunderlaget inte tolkas som att det innebär att skyddade arter inte förekommer.

Länsstyrelsen delar utredningens slutsats att en särskild utredning krävs för skydd av arter som förekommer på jordbruksmark, då de hävdgynnade arterna kräver särskild hantering. Däremot reagerar vi på att det redan i denna utredning tas ställning för att i viss mån ”ge upp” slätterängarna, av kostnadsskäl och för att de inte fyller någon funktion inom jordbruksproduktionen idag. Slätterängarna är väldigt artrika, och även ofta rika på kulturvärden. Arter försvinner av att man slutar beta/slutar att slå etc. Vid kommande utredning vill vi poängtera att även ”gränsmarker” som naturbetesmark, skogsbeten och fåbodbete beaktas.

11.10 Viss påverkan på fridlysta arter ändrar naturmiljön väsentligt

Vi ser positivt på att det införs en ny bestämmelse som tydliggör att det behövs samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om en fridlyst art kan antas påverkas av en åtgärd. Det medför en mer logisk koppling till kraven i miljöbalkens allmänna hänsynsregler men innebär i praktiken inga förändringar mot hur bestämmelsen kan tillämpas idag. Förslaget skapar förutsättningar för att i högre grad fånga upp situationer där det krävs

Yttrande

Datum
2021-11-01

Diarienummer
522-5544-2021

hänsynstagande med utgångspunkt i kunskap om artens ekologi och livsmiljöns förutsättningar.

Länsstyrelsen konstaterar att förslaget inte harmoniserar med Skogsutredningens förslag att ta bort krav på samråd inför skogsbruksåtgärder. Det medför att en stor börda läggs på den enskilde verksamhetsutövaren att på egen hand avgöra om och hur en åtgärd ska anpassas utifrån en tolkning av befintligt kunskapsunderlag. Länsstyrelsen ser en risk med att ansvaret läggs på markägare att anmäla 12:6 samråd om arter riskerar att beröras vid skogsbruksåtgärder. Vår bedömning är att markägaren i många fall saknar tillräckligt underlag eller kunskaper att avgöra detta. De föreslagna livsmiljöunderlagen kommer inte att lösa markägarens problem eftersom de inte kan bli så pass heltäckande och kompletta att de kan utgöra tillräckligt underlag.

Handläggningen av exempelvis avverkningsanmälningar är en viktig del i naturvårdsarbetet och skapar värdefulla kontaktytor mellan myndigheter, verksamhetsutövare och företrädare för branschen. Det bedöms inte som lämpligt att motsvarande arbete hos myndigheterna avsätts för uppföljande tillsyn eftersom den största nyttan i ett ändamålsenligt artskyddsarbete uppnås genom proaktiva åtgärder.

Vi ser svårigheter med att införa hanteringen av artskyddsdispens i samrådsbeslut eftersom handläggningstiden riskerar att bli för kort, exempelvis vid behov av kompletterande inventering. Länsstyrelsen anser att denna hantering kan vara bra om allt underlag redan finns i samrådet. Om kompletteringar behövs, till exempel inventering, så bör dispensprövning ske separat. Vi anser slutligen att arter som finns i nuvarande bilaga 1 ska hanteras i särskilda artskyddsärenden, ej i samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

11.13 – Förslag: Öka myndigheternas anslag för tillsyn av artskydd

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att anslagen behöver öka. Vi anser dock att utredningen underskattar behovet av resursförstärkning till länsstyrelserna och anser att länsstyrelserna behöver förstärkta resurser för artskyddstillsyn med motsvarande minst en årsarbetskraft per länsstyrelse. Särskilda resurser behövs också för länsstyrelsens medverkan i att ta fram vägledning för Skogsstyrelsens dispensprövning.

Länsstyrelsen behöver vid regeländringar lägga mycket tid på kompetensutveckling samt utbildning, vägledning och information till allmänheten, verksamhetsutövare och myndigheter som Skogsstyrelsen, Trafikverket och kommuner. Vi bedömer också att antalet artskyddsärenden kan komma att öka. Inte primärt som ett resultat av nya fridlysningsbestämmelser, utan för att tolkningen av dem ändras i samband med vägledande domar. I Jämtlands län ser vi exempelvis en ökning av artskyddssamråd i samband med kommunernas planärenden.

Utifrån rapporterna till Naturvårdsverket om länsstyrelsernas samlade miljöbalkstillsyn drar utredningen slutsatser om hur mycket tid som läggs på artskyddstillsyn. Tillsyn av artskyddet ofta är händelsestyrt och ingår ofta i handläggning av andra ärenden som anmälts eller fått tillstånd enligt miljöbalken. Förelägganden i exempelvis samråd enligt

12 kapitlet 6 § miljöbalken eller strandskyddsärenden kan därför också omfatta skydd av arter, i de fall där artskyddsdispens inte bedömts nödvändig. Effekten av detta blir att all genomförd artskyddstillsyn inte syns i statistiken. Vår uppfattning är att den osynliga artskyddstillsynen är tämligen omfattande och minst motsvarar mängden ”ren” artskyddstillsyn. Siffrorna i rapporten till Naturvårdsverket är med andra ord för låga. Vi vill också särskilt framhäva uppgifterna om att artskyddstillsyn i många fall nedprioriteras till förmån för annan tillsyn. Siffrorna står alltså inte heller i proportion till behovet av artskyddstillsyn. Länstyrelsen anser därför att det bör måste vara tydligt vad det utökade anslaget för tillsyn avser att omfatta och hur det ska redovisas för att underlätta uppföljning.

Vi anser att länsstyrelserna behöver förstärkta resurser för artskyddstillsyn med motsvarande minst en årsarbetskraft per länsstyrelse. Särskilda resurser behövs också för länsstyrelsens medverkan i att ta fram vägledning för Skogsstyrelsens dispensprövning.

13 Förslag om ersättningsmodell

Länstyrelsen anser att det krävs resursförstärkning till länsstyrelserna för handläggning av områdesskydd i samband med artskyddsprövningar. Det är sannolikt att tillgängliga resurser kommer att styra hur det föreslagna arbetssättet faller ut i praktiken. Länstyrelsen föreslår därför att handläggning som initieras av artskydd tilldelas särskilda resurser i form av en årsarbetskraft per länsstyrelse. Tilldelningen av länsvisa medel för markåtkomst behöver också ökas så att det rymmer även ersättningar för artskydd.

Länstyrelsen föreslår att resursförstärkning tilldelas som en särskild finansiering för områdesskydd som initieras av artskydd. Länstyrelsen är positivt till att rätten till ersättning för artskydd tydliggörs. Vi anser däremot att utredningens förslag att arbetet ska finansieras av befintligt områdesskydd är orealistisk. För att nå önskad effekt bör det artskyddsinitierade områdesskyddet ha en finansiering som är separerad från det traditionella områdesskyddsarbetet.

Länstyrelsen bedömer att mängden dispensprövningar kommer att öka främst till följd av vägledande domar. Den försiktighetsprincip som ska tillämpas i artskyddslagstiftningen, i kombination med att det saknas tillräckligt underlag om kontinuerlig ekologisk funktion för en mängd arter, leder till att fler beslut om nekad dispens kommer meddelas. Utredningens förslag om att initiera områdesskydd vid nekad dispens skulle då innebära en ökad belastning av resurserna för områdesskydd, som inte är obetydlig.

En snabb hantering av ett områdesskyddsärende innebär ofta uppåt 2 års handläggningstid. Artskyddet är juridiskt tvingande genom beslut i form av nekad dispens. Det traditionella områdesskyddet är istället styrt av miljömål, skogsstrategin och andra vägledande dokument. Om områdesskyddsarbetet för dessa båda uppdrag ska rymmas inom samma budget, uppstår en konkurrenssituation. Om artskyddet ska lösas

inom ramen för det traditionella områdesskyddet ser därför Länsstyrelsen en uppenbar risk att myndigheten tvingas prioritera områdesskydd initierat av artskydd. Det leder till att skydd av andra naturområden, som har högre biologiska värden, nedprioriteras. Denna konkurrenssituation måste undvikas.

14.25 Skogsstyrelsen tar över tillsyn över CITES-listade träslag

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

14.29 Bedömning: Prövning och tillsyn av djurparker

Länsstyrelsen är positiv till att prövning och tillsyn av djurparker koncentreras till färre länsstyrelser. Vi vill föreslå att tillsyn av mindre djurparker såsom älgparker och myskoxhägn med förevisning bör samordnas med djurskyddet i värmlandet för att minska behovet långa resor vid fysiska platsbesök.

15.5.3 – Sammanfattade konsekvenser av förslagen rörande kunskap, utredning samt livsmiljöunderlag

Det bör stå klart att förslaget om livsmiljöunderlag kräver omfattande åtgärder från länsstyrelserna. Det gäller kunskapsinhämtning- och analys, bristanalys, författande av underlagen, layout, samråd med mera. Därtill kommer medverkan i arbetet för att ta fram riktlinjer om livsmiljöunderlagen, vilket behöver genomföras ambitiöst och noggrant. Det saknas dock uppgifter i betänkandet om förstärkta resurser till länsstyrelserna för arbetet med att ta fram riktlinjer. Vi utgår därför från att detta avses täckas av de extra resurser länsstyrelserna föreslås få för arbetet med att ta fram och besluta om livsmiljöunderlag. Om förslaget om livsmiljöunderlag genomförs bedömer länsstyrelsen att arbetet med att ta fram och besluta om dem kräver två årsarbetskrafter per länsstyrelse och år.

15.6.6 Dispens från samtliga fridlysningsregler söks hos den myndighet som utövar tillsyn enligt miljötillsynsförordningen

Förslaget att Skogsstyrelsen ska ta över dispensprövning för skogsbruksåtgärder syftar till att förenkla för markägaren genom att bara behöva kontakta en myndighet, samt att rollfördelningen myndigheterna emellan blir tydligare vad gäller artskydd.

Länsstyrelsen tycker att förslaget är bra men att det ställer stora krav på Skogsstyrelsen att öka sin kompetens vad gäller artskydd. Skogsstyrelsen har hanterat artskydd inom samråd och beslut om förbud/föreläggande men att handlägga artskyddsdispenser innebär en mycket mer komplex handläggning än så. Med detta sagt anser länsstyrelsen att det måste till en hel del resurser för kompetensutveckling och bra rutiner för att ge Skogsstyrelsen en bra introduktion till artskyddsprövningen.

Yttrande

Datum
2021-11-01

Diarienummer
522-5544-2021

Det kommer vara fortsatt viktigt med dialog och samverkan om de lokala och regionala bedömningarna. Skogsstyrelsen har tydliga nationella riktlinjer och instruktioner för sin handläggning men det är viktigt att inte glömma det regionala perspektivet i handläggning av artskyddsdispens. Ett uppdrag som föreslås är att länsstyrelserna ska vara med och ta fram en handbok för hur artskyddsärenden ska hanteras av Skogsstyrelsen. Länsstyrelsen anser att framtagande av handboken samt kompetensutveckling behöver ske innan ansvaret överläts.

Länsstyrelsen undrar hur dispensprövning och ersättningar kopplar till att avverkningsanmälan inte längre ska anses utgöra anmälan om samråd. Skogsutredningens förslår att en underrättelse om avverkning, uttag av skogsbränsle eller skyddsdikning inte längre ska utgöra en anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, och att markägaren själv ska bedöma om åtgärden omfattas av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken eller inte. I avsnitt 13.8.3 framgår det att markägaren måste ansöka om artskyddsdispens för att komma ifråga för ersättning. För att lösa den situationen har utredningen föreslagit att myndigheten på eget initiativ ska pröva dispensfrågan i samband med en anmälan enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Utredningen är inte tydlig med hur detta ska hanteras i samband med åtgärder som anmäls utifrån skogsvårdslagens bestämmelser.

Det kommer även vara svårt för markägaren att själv avgöra om och när en artskyddsdispens eller anmälan om samråd på grund av arter krävs, eftersom tillräckligt underlag för den bedömningen saknas i stora delar av landet. Länsstyrelsen anser att det ska vara tydligt när och hur en artskyddsprövning initieras och att detta ska hanteras på samma vis oavsett vilken myndighet som handlägger ärendet.

Länsstyrelsen vill slutligen kommentera att Skogsstyrelsens handläggning av artskyddsdispenser inte kommer att ta bort behovet av kontakt med flera tillsynsmyndigheter vad gäller skogsbruksåtgärder. Fortsatt hanteras ändå frågor om påverkan på exempelvis fornlämningar eller Natura 2000-områden av länsstyrelsen, parallellt med, eller som komplettering till, Skogsstyrelsens handläggning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med naturvårdshandläggare Sara Toivanen Jonsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Susanna Löfgren och enhetschef Bitti Jonasson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.